

БЪЛГАРСКА БИБЛИОТЕЧНО-ИНФОРМАЦИОННА АСОЦИАЦИЯ (ББИА)
София 1606, бул. "Ген. Тотлебен" 28, ет. 4, тел./факс 359 2 421 98 86 bbia@lib.bg

ДО
ДОЦ. Д-Р МАРТИН ИВАНОВ
МИНИСТЪР НА КУЛТУРАТА

КОПИЕ
НИКОЛАЙ ДОЙНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ОБЩЕСТВЕНИЯ СЪВЕТ

ВЪВ ВРЪЗКА СЪС ЗАСЕДАНИЕ НА ОБЩЕСТВЕНИЯ СЪВЕТ НА 18 СЕПТЕМВРИ 2014 Г.

ОТНОСНО:

- 1. КРАТКОСРОЧНИ ДЕЙСТВИЯ НА НАСТОЯЩЕТО РЪКОВОДСТВО НА МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА**
- 2. ДЪЛГОСРОЧНИ ДЕЙСТВИЯ КАТО ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ЗАКОНОДАТЕЛНИ ИНИЦИАТИВИ, КОИТО ДА БЪДАТ ПРЕДОСТАВЕНИ НА СЛЕДВАЩОТО РЕДОВНО ПРАВИТЕЛСТВО**

Уважаеми г-н министър,

От името на Българската библиотечно-информационна асоциация отправям апел към Вас и към всички членове на Обществения съвет да подкрепите представените тук предложения и, от своя страна, да предложите на следващото редовно правителство да разгледа с приоритет възможността за осигуряването на средства за развитието на обществените библиотеки при обсъждането на бюджета за 2015 г. и набележи мерки за по-нататъшното развитие на обществените библиотеки.

Отправлям този апел с разбирането, че проблемите на библиотечния сектор рефлектират върху образователното и културното развитие на нацията, опазването и развитието на духовните ѝ ценности, за които ние всички носим отговорност. На всички ни е известно нивото на грамотността сред българските младежи – най-ниското в Европейския съюз!

В стратегията „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, програмите за опазване и достъп до културното наследство, стратегиите за учене през целия живот и редица други препоръки, инициативи и документи на ЕС в областта на културата, информацията и образованието, библиотеките се разглеждат като:

- ✓ съвременни центрове за информация и знания, които предоставят услуги за всички социални и възрастови групи;
- ✓ ефективен фактор за изпълнение на целите на ЕС в областта на образованието - намаляване на процента на преждевременно напусналите училище до под 10 % и поне 40 % от населението до 34 години да е със завършено висше образование;
- ✓ неотменна част от системата на училищното образование за насърчаване на четенето, формиране на навици за четене, създаване на умения за търсене и избор на информация и правилното ѝ оценяване и използване;
- ✓ база за развитието на научно-изследователската дейност не само чрез богати библиотечни колекции, но и чрез осигуряване на отдалечен достъп до световни научно-информационни бази данни;
- ✓ инструмент за реализацията на националните стратегии за учене през целия живот, особено в сферата на неформалното образование и третата възраст;
- ✓ социално ориентирани обществени институции с ключова роля в преодоляването на дигиталното неравенство чрез осигуряването на свободен и безплатен достъп до информация за хора в неравностойно положение;
- ✓ културни институти, отговорни за съхраняването, опазването и популяризирането на книжовното културно наследство.

Основни проблеми

Библиотеките все още не могат да отговорят на потребностите на обществото поради сериозни проблеми, които са причина за значителното им изоставане в сравнение с библиотеките в развитите страни:

- Пет години след неговото приемане Законът за обществените библиотеки (Обн. ДВ, бр. 42 от 5 юни 2009) не се прилага пълноценно.

Националният съвет за библиотечно дело не изпълнява функциите си по смисъла на чл. 48 от Закона, сред които са: да разработи стратегия за развитие на национална библиотечна мрежа; да координира дейността за развитието на библиотечните ресурси и библиотечно-информационното обслужване; да разработва и предлага политики за гарантиране достъпа на гражданите до документи и услуги чрез утвърждаване ролята на библиотеките в информационното общество; да предлага мерки за опазване и достъп до националното книжовно и литературно културно наследство и други.

Не са утвърдени от министъра на културата два изключително важни поднормативни документи: Стандарт за библиотечно-информационно обслужване /чл.8, ал.2 от ЗОБ/ и Наредба за съхраняването, ползването и разпореждането с документи от библиотечния фонд в изпълнение на чл.55, ал. 2 от Закона.

- Недостатъчното и неритмично финансиране за обновяване на библиотечните фондове е хроничен проблем, на който се дължи отливът на читатели и ниската ефективност на използване на фондовете. Програмата на Министерството на културата бе възобновена миналата година; тя осигурява средства на конкурсен принцип веднъж годишно и малък процент библиотеки успяват да се възползват от нея.
- Библиотеките не разполагат с подходящ софтуер и хардуер, който да позволява изпълнението на програми за дигитализация на културното наследство, изграждането

на интегрирани библиотечни системи и мрежи. Това се отразява негативно на кооперираното използване на ресурси, оптимизацията на труда, ефективното библиотечно обслужване, отдалеченият достъп до ресурсите и представянето на българската култура пред света.

- Тревожна е тенденцията на застаряване на персонала. Изключително ниските заплати в сектора не позволяват привличане на необходимите високо квалифицирани специалисти, а липсата на система за кариерно развитие и на единна система на заплащане и стимулиране на труда на библиотечните специалисти правят библиотечната професия непривлекателна за младите хора.
- По-голямата част от библиотеките се намират в сгради, които не отговарят на нормативните изисквания за библиотека, и имат остаряла и несъответстваща на изискванията на съвременния читател материално-техническа база.
- Библиотеките губят възможности за участие в международни проекти и програми поради липса на необходимите източници за съфинансиране.

Предложения по т. 1

1. Министерството на културата да предприеме незабавни мерки за изпълнение на разпоредбите на чл.10 ал.1, чл.48 ал.1 и 2, &3 ал.1 и 2 на Преходните и заключителни разпоредби на Закона за обществените библиотеки, сроковете за които вече са изтекли.
2. Да се преразгледа решението за размера за единния разходен стандарт за субсидирана бройка в библиотеките с регионален характер като се увеличи най-малко с 10% спрямо 2014 г.
3. Да се направи предложение за увеличение в бюджет 2015 г. на размера на финансирането по програмата на Министерството на културата “Българските библиотеки - съвременни центрове за четене и информираност”, която е единственият източник за обновяване на библиотечните фондове за повечето библиотеки.

Предложения по т. 2

1. Да се създадат финансови инструменти (фондове, национални програми) в МК и МОМН за приоритетно финансиране на проекти за дигитализация на културното наследство, изграждане на библиотечни системи, мрежи и технологично обновление на библиотеките.
2. Да се предвидят целеви средства в бюджета на МК и в бюджетите на общините за авансово финансиране или съфинансиране на библиотеките по международни проекти и програми.
3. В Закона за културното наследство да бъдат включени текстове за библиотеките като субект на книжовното културно наследство.
4. Министерство на културата да направи предложение библиотеките да бъдат включени в стратегическите документи като основни места за достъп до услугите на електронното правителство.

Като обществени институции, посветени на широкия и свободен достъп до информация и знания, българските библиотеки ще бъдат още по-необходими на бъдещето,

отколкото те са били необходими в миналото. Тяхното опазване и развитие днес е наша обща отговорност.

Надявам се Вие също да споделяте това разбиране и да ни подкрепите.

Снежана Янева
Председател на УС на ББИА